

ELŐFIZETESI ÁR.

Helyben házhoz hordva a vidékre postai megküldéssel
 Egész évre . . . . . 4 frt — kr.
 Félévre . . . . . 2 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt — kr.
 Egyes szám ára 10 kr.
 Hirdetéseket különösen szívesen.
 Hivatalos hírdetmények 100 szög 1 frtért közölhetnek.
 Kinestári bélyegdíj minden hírdetésért 30 kr.
 Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S. a - Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési penzek, hirdetési keziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:
 Sárospatak, Bakoczgy. uca 171. sz.
 Keziratokat nem adunk vissza.
 Hérmertetlen leveleket nem fogadunk el.
 Nyilv. ter. min. éven - ára 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

REZ LASZLÓ.

Egy nagyfentosságú miniszteri rendelet.

Meg november hó 16-án kelt egy miniszteri rendelet, melynek képesében egy oly szervezet jelent meg, mely Magyarország kulturális fejlődésére, népünk vagyonosodására — hitünk szerint — nagy befolyással lesz. Ez a *Gazdasági ismételő iskolák szervezete*.

Mi, a kik a nép kulturális fejlődését és vagyonosodását — sokakkal együtt — nemzeti létünk és tekintélyünk egyik első rangú alapjának tekintjük, nem mulaszt hatjuk el, hogy e *Szervezet* megjelenése alkalmából, kis lapunk hasábjait meg ne nyissuk az előre láthatólag sok jót és üdvöset eredményező új intézmény üdvözlése számára.

Ezt örömmel tesszük. De mielőtt üdvözlésünknek kifejezést adnánk, előbb el mondjuk azt, hogy miért tartjuk nagyfentosságúnak e *Szervezetet*.

Két okból. Az első az a *helyzet*, mely ennek a *Szervezetnek* s ezzel az új intézménynek létrejöttét szükségessé tette, a második maga a *Szervezet*.

Mindenki, a ki csak egy kis érzékkel bír a tanügy iránt, elismeri, hogy tanügyünknek az a része, mely a földművelő osztály érdekeit volna hivatva szolgálni, mindezekig nagyon el van hanyagolva; s ezért földművelő osztályunk szellemi színvonala is nagyon alacsony fokon áll. Egyedül a *hat évfolyamos* elemi iskola az, mely földművelő népünknek hivatva volna meg-

adni azokat az erkölcsöket, melyekkel lélekének szükségleteit kielégíthesse.

A népiskola pedig még ma nincs azon a fokon, hogy ezeket megadhassa. Sőt ha eléri is az ideális fokot, még akkor is egy új nemzedéknek kell előállni, hogy a népiskola áldásos hatását fel is használja a maga javára. Mert ám még a mai színvonal mellett is több lehetne az eredmény, mint a mi tényleg van, ha a tanítató szülék teljesen átérznék a népiskola szükségét. De bizony nem érzik át. Kényszernek, kellemetlen tehernek tartják a népiskoláztatást.

Ha azonban ettől eltekintünk is: ha a népiskola hat évfolyamáról azt állítjuk is, hogy semmi kívánni valót sem hagy hátra, még akkor is el kell ösmernünk, hogy földművelő népünkért nem tesszük meg azt, a mit még kell tennünk. Mert a népiskola nyújtotta ismeret és műveltség — a növendékek fejletlenségénél fogva — maradó, sőt nyomot hagyó nem lehet.

Ezért tartották szükségesnek annak idején az u. n. *ismételő iskolák* felállítását; ezért állították fel egyrészt az iparos- és kereskedő tanonc-iskolákat. Az ismételő iskola azonban a névleges létesülésnél alig tudott többre vergődni. A gyakorlati szükséglet nem tudta kielégíteni. A tanítók — mert azt sem tudták, hogy ki a gazdája ennek az iskolának — maguk sem törődtek vele sokat; a szülék — mert nem látták semmi gyakorlati hasznát — idegenkedtek tőle. S így a nemzetnek az a része (pedig nagyrésze), mely ebben az iskolában erősödött volna meg szellemben

és nemzeti műveltségben és gyakorlati ismeretekben: maradt gyengének (pedig nagyon gyengének) továbbra is.

Ez az új intézmény azonban meg fogja változtatni mindenesetre ezeket a nagyon rossz állapotokat. Még pedig hogy miért vagyunk ilyen optimisták s miért reméljük a jobbnak bekövetkezését oly határozottan tőle: arra nézve hivatkozunk magára a *Szervezetre*, a mi éppen a második oka annak is, hogy üdvözlöljük tulajdonképeni létrejötté előtt az új intézményt.

A szóban levő *Szervezet* ugyanis először biztosít bennünket arról, hogy ez az új iskola létre fog jönni; másodsor arról, hogy az a kívánt és remelt eredményt fogja eredményezni.

Minden intézmény működéséhez okvetlenül szükséges a pénz, vagy azoknak a forrásoknak kitalálása, mely ezt előteremt. A *Szervezet* ezt megmutatja. Illyenkiül tünteti fel: a mezőrendőri kihágásokból befolyó büntetéspénzeknek bizonyos % -át; az 5⁰/₀-os iskolai adó bizonyos % -ának és célra való felhasználhatását; egyéb kulturális célokra használható jövedelmét a községeknek; s ha mindezekből ki nem telnek az intézmény fenntartásához szükséges jövedelem, az állam pótolni fogja: sőt a felszerelést minden körülmények között teljesíti; s végül, hogy az új iskolát a *községek tartoznak felállítani*. A szervezetnek ilyen irányú rendelkezése nyújtja a garanciát, hogy ez új iskola létrejön. Mert azt a községekről nem akarjuk feltételezni, hogy közönyösségükön megtörne az államhatalom és legujabb nemes törekvése.

TÁRCZA

Meghaltak, mert szerettek.

(Elbeszélés.)

Irtta: **Illéshazy Endre.**

— A „Sátoralja” eredeti tárcája.

(Folytatás)

III.

Andornoki beváltotta szavát. A kisajátítási eljárás 14 nap alatt befejezést nyert, s a vasútépítésnek ni sem állott útjában.

Nem kellett ahöz semmi boszorkányság.

Andornoki az iratokat a törvényszéktől visszakérte s új eljárást kért.

A közigazgatási hatóság három napra elrendelte az új tárgyalásokat. E három nap elég volt arra, hogy Andornoki az ügyet átnézze. Az iratokból csakhamar meggyőződött arról, hogy a birtokosság panasza teljesen jogosult, mert a keskeny völgyben elterülő rövid földjeiket épen közepén hasítottá volna az építendő vasút.

Új tervet készített, amely szerint a vonal nem a földek közepén, de a földek végén s a hegy-

oldal alatti húzóúti sziklás legelőn vezet majd keresztül.

A földjeiket féltő birtokosok az új tervet látva, kész örömmel egyeztek be a kisajátításba, s területüket csaknem ingyen engedték át.

A kisajátított területek arát azonnal kiüzeltte, az okmányok azonnal kiállítva lettek, s mielőtt a 14 nap letelt volna, Hart a kisajátított területnek telekkönyvíleg is tulajdonosává lott.

Hartné ez idő alatt egy perzse sem hagyta el Andornokit. Mint előre megígérte, részt akart venni e nagy feladatnak megoldásában. Annál inkább csodálkozott, midőn látta hogy tulajdonképen semmi dolga sincs.

Andornoki simán, s tapintatosan végezte dolgát: nem játszott a tudóst, nem szenvedte Herkulent, ki erejét felülmúló munkára vállalkozott. Nem hízelt el senkinek, a birtokosok előtt őszintén tárta fel a helyzetet, viszont a vállalkozó javára sem használta ki a kellemes fordulat előnyeit.

Egyformán hideg mindkét féllel szemben, de egyformán becsülletes is.

Emellett elég ideje maradt arra is, hogy Hartnét mulattassa.

Hartné tudományosan s irodalmilag képzett nő volt. Andornoki tanulmányai mellett roppant olvasottságával tűnt ki.

Hartné óráig elhallgatta Andornokit, s csak

olykor-olykor szakította félbe egy-egy szellemes megjegyzéssel. Nem volt oly tárgy, nem volt oly fogalom, melyről óráig a legvonzóbban, a legszellembesebben el ne eszegett volna: s a pont mely körül társalgásuk forgott: az ember érzelmi világa. Az első napokban e kör meglehetősen tág volt, mely azonban napról-napra kisebb törre szorult, míg végre a közben ketten maradtak csak.

Két rokon lélek, mely eddig senkitől meg nem érte, bolyongott a nagy világban, egymásra talált.

Andornoki feltalálta a nőt, kit eddig hasztalan keresett, ki előtt ha feltárja lelke tárgyait, eszményeit, vele érezni is tud. Látta, hogy e nő megismerte őt. Oly jól esett lelkének, hogy egyszer leruhatta magáról a mindennapi élet porát, kiszabadíthatta lelkét a kufár világ nyugtából, megtisztulva, megifjodva, lelkének igaz képét mutagatta be, melyben a földi, ha anyagi élet számára hely nem volt, mely eszméikért élt s rajongott egyedül.

Látta, hogy e nő hozzá hasonló; részt vesz a mindennapi élet küzdelmeiben, mert ez osztályrésznünk; de lelkét a küzdelem, s a küzdelem jutalmát: a siker, nem elégti ki; lelke magasabb cél, magasabb eszme után vágyik.

Hartné nem kisebb bálmulattal vette Andornokit körül.

Már az első napokban észrevette, hogy Andornoki

Sárospataki ev. ref. főiskolai énekhar, Mes-
ter Istvánné öngyagsága (S.-a.-Ujhelyből.), Marasca
Istvánné öngyagsága (Homonnáról.) Olesváry
Gizella k. a. öngyagsága (N.-Mihályból.) Pász-
tor Sámuel ur (Sárospatakról.) Izsépy Zoltan
ur (S.-a.-Ujhelyből.) — Nem mulaszthatjuk el,
hogy c szives készségükért, melylyel biztosít-
ottak hangversenyünk sikerét, a legforrabb s
legfőbbintebb köszönetünknek itt, a nyilvánosság
előtt is, kifejezést ne adjunk úgy a magunk,
mint egyháztanácsunk nevében. — Ennek kife-
jezése mellett maradtunk Homonnán 1896. dec.
16 an kívül tisztelettel

Mándy Istvan Réz Laszlo
főgondnok lelkész.
A s.-a.-ujhelyi iparosok önképző-egylete 1896. évi decz.
hó 20-án a városi színházban Mányi Lajos zenekara közre-
működése mellett jétköznyelű műkedvelői színi előadással
egybekötött *színházi táncmulatságot* rendez. Kezdetbe a
színi előadásnak 7. — a táncmulatságnak 10 órákor. Be-
leépő díj: a színi előadásra rendes helyárakkal a táncmu-
latságra: személyre 1 frt, családjegy 1 frt 30 kr. A
műsor a következő: 1. Megnyitó prólog. Tiszt. Janka Károly
úr által. 2. Magyar népdalok. Czimbalmon játsza Werner
Sárika. 3. A miniszter előszobájában. Dramolett I felvonás-
ban. Irtá: Haan Rózi; fordította N. S. — Dr. Perényi
József ur. Személyek: A miniszter Majoros Gyula. Knabó
Farkas Jermás. napidíjaz Solder Istvan. Jean. komorok
Fluks György. A miniszter gyermekeinek nevelőnője Glück J.
4. Magyar és olasz dalnő-egyelele czimbalmon játsza
Werner Sárika. 5. Szavalt.

A hideg időszekek beálltával felhívjuk t. ol-
vasóink figyelmét Kajári Dvzso *egyedüli karlsbadi
czipmaktúrira* (Budapest, Dorottya-utca 4.), hol
korcsolya-báli és vízátíthatlan czipók a legnagyobb
választékban kaphatók. A kiváló czéző ösi és ta-
vaszi árikból *tárhalmozottság miatt 25%* enged-
ményt ad.

A s.-a.-ujhelyi iparosok önképző köre f.
hó 20-án tisztújító közgyűlést tart, miről úy az
összes tagokat, valamint ezen egyesület iránt ér-
deklődő n. ó. közönséget tiszteletteljesen értesíteni
van szerencsém *Hérez Sándor.*

Erdélyi aranybányászat. Lapunk hirdetői
rovatában közöljük a „Fortuna” aranybánya-rész-
vénytársaság hirdetését, melyre felhívjuk itt is
olvasóink figyelmét. A társaság alapítói a lehető
legnagyobb avatósággal és körültekintéssel oldot-
ták meg feladatukat midőn megszerelték a Szent-
Endre nevi bányát, mely a mellett, hogy aranyban
gazdag, egyzersmind nagyobb mennyiségű zafí-
részet is tartalmaz. E bányában három egész est-
endőig folytat a feltárási munkálatok, s 60,000
frtot meghaladó kiadásokat tettek a vállalkozók,
hogy a bányát teljesen feltárják és átvizsgálják.
Ezen munkálatok eredménye a lehető legkedve-
rebb. Remélni lehet, hogy e bánya, mely most
már kellő üzemtőkével és berendezéssel is fel lesz
szerezve, rövid idő alatt Európa legjövődelmé-
zőbb aranybányái mellé sorakozni. Mint a lapunk
mai számában közölt hirdetésből kitűnik, a rész-
vényeknek csak a felét bocsátják aláírásra, míg a
másik felét az igazgatóság és az alapítók maguk-
nak tartják meg. A részvények névértékén 25
koronájával bocsátattak ki és így a kevésbbé va-
gyonosnak is midjában van egy jövődelmének
igérkező vállalatban részt venni. Az aláírás deczem-
ber hó 12-ikétől 20-ikáig lesz és az aláírt össze-

ragadt homlokára, arczán a halál fölelem sárga
képe ült. Szemei lázasan csillogtak, alakja meg-
torlott.

Andornoki meglátva Hartot, hidegeu de bá-
rozottan felkérte, hogy a munkásokat saját érde-
kében azonnal fizesse ki, s figyelmeztette, hogy az
ily eljárás könnyen vesztét okozhatja.

Hart a legnagyobb készséggel háállakodva tett
eleget Andornoki felhívásának. Nejét meglátva öröm
repszive rohant felé, átkarolva, mint a veszély-
ből menekült gyermek, sírva borult kebelére.

Kevés tartatva azonban, méltatlankodva sugta
oda nejeének

„Sajátságos! Ez a fiékális az én zombemre játsza
a nagylelkűséget!”

Hartné, ki néma szemlélője volt az egész jele-
netnek, leirhatatlan megvetéssel mérte férjét végig,
s föleltre som méltatva, oda lépett a pénzártnok
elő. „Pénzártnok úr, ön azon napokra, melyeken
a munkások munka nélkül voltak, fejenként egy
forintot fizet nekik ki.”

Azzal Andornokiohoz fordult.

„Kedves barátom! itt munkáját ma elvégezte,
itt ninc látom semmi dolgnak többé. térjünk
vissza Sebesre félbehagyott munkánkat befejezni;
délután még (Gledényben lesz dolgnak Úljón kérom
mellem!”

Azzal kezébe fogva a gyepőt, közé esapott a
két erdélyi közé, s a munkások erívái között
sebesen robogott ki a gyár udvarából.

gek postautalványon is beküldhető a hirdetésben
megjelölt helyre. A további feltételek az aláírási
felhívásból tudhatók meg.

Mindenki kerjen képes árjegyzéket. Kun
Imre órás és ékszerész (Budapest, VII. Dob-
utca 72. sz.), mert abból meg fog győződni, hogy
itt a legolcsóbb nikkal órák 2 frt 60 krtól feljebb,
a legfinomabb valódi ezüst *Sovájezi órák* 6 frttől
kezdve, és minden arany- és ezüstártnak, még eddig
nem létezett ártn kaphatók.

Magától szól a harmonika. Mindenféle hang-
szerbe: cimbalomba, citerába, sőt a zongorába is
belevitte már a mechanikát a világhírű *Sternberg
Armin és testvére* esász. és kir. szabadalmazott
hangszergyár; most pedig a karácsonyi piacot egy
leleményes készülekkel ellátott harmonikával lepte
meg, a melylyel mindenki művészileg játszhatja
el kedvelt darabjait.

CSARNOK.

A homonnai hangverseny.

A homonnai ev. ref. missziói egyház, hogy
tornyot építtetessen kicsiny, esinos templomához
mentől hamarabb, f. hó 12-én táncmulatsággal
összekötött hangversenyt rendezett. Már 11 óra-
kor élnkülküli kezdett a kis város. Megönekelt lehetett
látni itt is, ott is, kik a hangverseny alkalmából
keresték fel a kis várost. Ez az idegen forgalom
leginkább a délutáni órákban. Lett a legnyilván-
valóbb, amikor a patakiak a ref. lelkész keres-
ték fel. — Már akkor teljes volt a hitünk, hogy az
est-beli multság a lehető legjobban fog sikerülni.
Biztos-á tett bennünket az a sok ifjú, jó kedvtől
sugárzó arcz, akiket a koncert vonzott Homonnára.

S hogy e hittinkben nem csalódtunk, azt az
este fényesen igazolta.

A 9-ét mutatott az óra, mikor a sárospataki
énekkar — amelyet kíváncsian várty mindenki —
megjelent a Stefánia szálloda nagytermében emelt
emulvényen. „A vadász gyönyöre” című hatásos
darabot adta elő Pásztor Sámuel ének- és zene-
tanár dirigálása mellett — azzal a precizitással,
amelyet azok, kik az énekkart ösmerik, maguk
sem gondoltak, vártak. A taps és éljen nem akart
elcsendesedni addig, amíg ismét meg nem jelen-
tek az ifjú dalárok az emulvényen. Aztán második-
nak *Marasca Istvánné* úrnő jelent meg a nagy
számú és intelligens közönség előtt. Székely Imrőnek
nagy magyar ábrándját játszotta el zongorán.
A magyar ábrándoknak e legklasszikusabbját igazán
művészi tehetséggel előadva volt szerencsénk hal-
lani. Még azoknak arczáról is le lehetett olvasni az
élvezetet, kiknek zenei tudások nincs. Pedig egy
klasszikus zenedarabnak zongorán való előadásának
élvezéséhez a zenei tudásnak bizonyos fokára is
van szükség. Jött ezután egy vára várt alak az
emulvényre: a nő szavasl. *Olesváry Gizella* úrhölgy.
„Az óden” című költeményét szavalta Endrődi
Sándornak. E költemény úy terjedelménél, mint
tartalmánál fogva a legnehezebb darabok közé
tartozik. Hanem nem vagyunk elcsözök és kimé-
letek, mikor azt jelenítjük ki, hogy Olesváry Gizella
k. a. a legmagasabb fokú igényeket is teljesen
kielégítette. A darabnak precíz tudása, a benne
levő érzelmek a hang és arczjátékkal a taglejt-
ésekkel való feltüntetése meggyőzött mindnyájun-
kat arról, hogy a művészetnek e mindenesetre
nagy tanulmányt igénylő neme a legtávolabbi
vidéken is képviselve van. Ezután a taps és éljen
egy megyezerte ismerős és kedvelt alakot fogadott
az emulvényen: *Mester Istvánné* öngyagságát. El-
dalolta nekünk a szultánokat és a kedves belepő
dalát. Csattogott, trillázott a hangja, mint azé a
mindenki által szeretett kis madárkék. De nem is
akart tőle a nagy közönség egy könnyen megvárni.
Kétszer hívták vissza, kétszer kérték, hogy csak
daloljon még s dalolt még egészen ki nem fáradt.
Jött utána az énekkar. Rágyújtott magyar dalokra.
Búgott a fájdalom, tombolt az öröm abban az elő-
adásban, mely a már is lázban levő közönséget
magával ragadta. Különösen az újrázásra mondott
Pepitán ért el nagy hatást. Már ez alatt is kacza-
gott a közönség, telát csak folytatta jó kedvű
kaczagását, mikor *Izsépy István* úr felszaladt az
emulvényre, hogy elszaválja kedves humorral,
hogy „Szertem a nőket”, azután meg a „Kis
egérkék”. Különösen ez utóbbi elő hatást ért, hogy
nagyobbat támasztani nem lehet.

A hangverseny után egy rendkívül sikerült táncmu-
latsággal következett, a melyen ott láttuk Homonnai
és vidékének egész előkelő közönségét. A jó kedv
oly nagy volt, hogy csak 6 órákor hagyta abba
a mulatni vágyó közönség a táncot.

Vasárnap déleban a patakiak tisztelettel 40 teri-
tűkü közébéd volt a Stefánia vendéglő nagytermé-
ben, a melyen az énekkar előadásai nagyban növel-
ték a hangulat élénkségét. Pohárköszöntők bő
számban voltak, annyival is inkább, mivel aki
díkezőzni akart, a ref. egyház javára egy koronát
tartozott fizetni. Ebből is bejött vagy 5 forint a
szent ezúra.

A tiszta jövedelem 284 frt 29 kr.

E mulatságot sokáig megfogják emlegetni a
homonnaiak!

NYILATÉR.*

Nyilatkozat.

Szabó Zsigmond, közbirtokossági ellenőr
és anyakönyvvezető a »Magyar Király»
vendéglőben elég szép számmal összegyűlt
közönség előtt csekély személyemmel fog-
lalkozván, jellememet művelt emberek által
nem használt szavakkal minősítette.

Mivel nem vagyok azon helyzetben, hogy
Szabó Zsigmond kedves jellemzésének
tanuit összehozva, az így ismét összegyűlt
teljes létszámú közönség előtt tegyem meg-
jegyzéseim, e czéla helyi lapunkat vá-
lasztom, melyből remélhetőleg mindannyian
megtudják a következő nyilatkozatomat:

En irtózva Szabó Zsigmondnak szegény
és gazdagnál kozmondásossá vált brutali-
tásától, mindég kerültem a vele való érint-
kezést és soha az életben vele nem érint-
keztem.

Ha ily körülmények közt mégis belefo-
gott a jellemem megítélésébe, nem gon-
dolhatok egyebet, mint azt, hogy részeg volt.

De a forma, a melylyel, és a hely, a
hol ezt tette, egyébre is enged következtet-
nem. Lehet ez a henczezőnek ok és
czél nélküli, tisztán a megszokottságon ala-
puló rakoncztalan tombolása, ki a társa-
dalom középpontjának tekintni magát, mely-
ben valamennyi anyagi és szellemi kincs
összefolyik.

Első esetben Szabó Zsigmond beszédje
természetesen nem sérthet. Nem veszem
személyes sértésnek akkor sem, ha utóbbi
föltevésem volna a helyes. De egyet a
társadalom némi reputációjáért megteszek.

Kinyilatkozatom, hogy az olyanféle front
jelzett henczezőt az arczatlanságnak oly
foka jellemzi, melyre nyelvünkben fokozó
képzőt nem találok.

Ezek után csak annyi mondani valóm
maradt, hogy a Szabó Zsigmond által hely-
beli zsidó hitrokonaim ellen ugyanakkor
kiszórt bombáknak összeszedését hitrokona-
naimra bizom. Hadd találják föl neki azon
nyajaskodás viszonzatszolgálatá fejében, mely-
lyel őket nem igen régen önczéljainak elő-
mozdítása végett körülvette.

Sárospatak, 1896. decz. 17.

Goldblatt Mor.
* * * * *

Hirdetmény.

Van szerencsém Sárospatak város és vidéke
melyen tisztelt közönségnek szives tudomasára
juttatni, hogy Sárospatakon, a Kossuth Lajos
utczán levő

ékszerész es órás üzletemet
a karácsonyi és újévi ünnepekre való tekintetből
tetemesen meg bővítettem. Készletben tartok arany
ezüst, nickel, aczéll ferfi és női zseborákat, nyak-
és óralánczokat, karkötőket, fülönfüggőket, nyak-
kendő-tüket, broschokat, gyűrűket, fali és asz-
tali díszórákat, evőeszközöket, pipere tárgya-
s a más éleleket.

Miután berendezett üzletemnek fölve a szolid
ár, a pontos kiszolgálást s a vett áruk valódisá-
gának jótállása, szives tisztelettel kérem a mé-
lyen tisztelt közönség becses támogatását.

Spitz Antal órás és ékszerész.

* E rovat alatt közöltéktér nem vállal felelősséget a Szer-

PROSPECTUS.

„Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság cég alatt az évi november hó 19-én Tokaji Nagy Lajos kir. közjegyző közbenjöttével és hivatalos helyiségeben

2,000,000 korona teljesen befizetett részvénytőkével

részvénytársaság alakult, melynek célját az erdélyrészi ellanyagolt aranybányáipar fellendítése képezi, első sorban pedig a Szent-Endre nevű aranybánya megvétele és kihasználása.

Erdélyben 2000 esztendő óta foglalkoznak az emberek aranybányászattal, e gész nagy vidék kizárólag abból él. Ennek dacára a bányászat a leghitелenebb módon primitív. Egy bányának sincs üzemi tőkéje, egynek sincsenek gépei, a zuzalmok pedig oly tökéletesek, hogy a kőben lévő aranyt több mint a fele veszendőbe megy.

S ez eljárás mellett is több mint **14 métermassza** aranyat produkál **három millió** korona értékben az a kicsiben való bányászkodás, melyet apró emberek, iparosok, parasztok tartanak fenn. Csak néhány bánya van erősebb, meg pedig külföldi kezekben. E külföldiek, nem ismerve a viszonyokat, néhány gyengébb bányát vásároltak össze, e ennek dacára is nagy jövedelmeket értek el. **20-30** szavaleket osztottak föl, sőt annal többet.

Ideje, hogy a hazai tőke ezekkel a bányákkal foglalkozzék, sőt kötelessége, mely kötelesség teljesítése nagy anyagi hasznot is biztosít.

A társaság, mely az imént megalakult, a Szent-Endre-bánya megvételére szerződést kötött, s első sorban ezt a bányát szándékozik üzembe venni. E bánya hucsum közegében lelik. Aludbánya város közvetlen közelében. Tőzomszólás a Szent-Endre bányával a Concordia-bánya, mely több millió forint értékű aranyat adott. A Concordia-bánya aranyvesényesei jobbra vidékbeli parasztemberek, üzletkötőkük nincsen, mert a nyert aranyt minczen helyben osztotnak s gépeik sincsenek, mégis husz esztendőn keresztül évente **400-600,000** koronát osztottak egymás között tiszta haszon gyanánt.

A Szent-Endre bányában ugyanazon aranyerek jönnek elő, melyek a Concordia-ban, s az új társulat megfelelő üzletkötéssel és a legújabb rendszerű zuzalmokkal fogja folytatni az üzemet.

Nyolcz aranyer fel van már a Szent-Endre bányában tárva, mind olyanok, melyek a Concordia-ban is ismeretesek, s melyek emitt is aranyban gazdagok, s ugyanolyan aranymenyiséget fognak adni, mint a Concordia.

A banya felül **St. Ludwig Rainer** hecsi ismert szakértő és volt aranybányáigazgató, ki azt kétszer is megvizsgálta, következő nyilatkozatot teszi:

„Az Viki télről jelentésben befejezett s általam sajátkezűleg leszedett anyag **23 gr.** finom aranyt adott egy tonna, melyből **17-4 gr.** fonsorítható arany volt **28-53** rit értékben, **5-6 gr.** pedig kötött állapotban lévő arany **8-40** rit értékben. Gyakorlatban ebből **70% azaz 25-85** rit érték lesz kinyerhető, s egyenestek ő a következőket írja:

„Tőkevel rendelkező és eszszzerűen vezetett bányavállalatok számára Erdély rendkívül halas talaj, csak érteni kell bevarni türelemmel a kedvező pillanatot, s adandó alkalommal gyorsan cselekedni. Azon szilárd meggyőződésű zárom jelentésemet, hogy a Szt-Endre banya rövid idő alatt az ország nagy és jövedelmes bányavállalatai közé méltan lesz sorozható.”

A banya öt közép bányatérből áll s több mint **75,000** méter felülettel bír, úgy, hogy sok esztendőre elegendő zuzóanyagot bír szálltani.

A „Fortuna“ részvénytársulat **2,000,000** korona alaptőkével alakult meg, úgy, hogy elegendő fölteti tőke álljon rendelkezésre és a szükséges gépek, zuzalmok a legelőbb rendszer szerint megépíthetők legyenek. Az alakuló közgyűlésen az alulírott igazgatóság és felügyelőbizottság választott meg.

A zuzalmok úgy vannak berendezve, hogy naponta **80 tonna** ércet dolgoznak föl.

E művelet mellett a társulatnak rendkívül fényes prosperálás ígérkezik. A minden kétséget kizáró fönti adatokra támaszkodva, a várandó haszon a következő számleteleket mutatja:

Egy tonna érc átlag ..... **51** korona **70** fillér
értékű aranyat ad, vagyis **80 tonna** érc ..... **4136** korona — fillér értékű aranyat

Tömlaukinti költség (az összes kiadások betudásával) ..... **960** korona — fillér

Marad naponta ..... **3175** korona — fillér

Ez ketesz **350** munkanapon át (az üzem folytonos) keres **1,111,600** koronát

A számításnál azonban csak a zuzóerében található arany vétetett tekintetbe: mind a mellett egy a Szent-Endre bányában, mint a tőzomszólás Concordia-ban tömerek szabadarany fordul elő. Ha tehát ennek értékét a fönti összegnek csak **25%** ával számítjuk, vagyis **277,900** koronával, akkor is mindezek szerint **1,381,500** koronányi évi tiszta haszon mutatkozik.

A nyeredő parányt e számításban szinten nem vétetett tekintetbe. Ennek értéke is emelni fogja a fönti összegeket **8-10%**-kal. Ha tehát a várandó eventű int tiszta hasznot

1.200,000 koronára

teszünk, úgy ez szigorúan szolid alapnyugsík, minden előre nem látottak tekintetbevétele mellett. Ezek szerint minden kétséget kizáróan a részvénytőkének **60%** nyi jövedelmzésege tökéletesen biztosítva mutatkozik.

A „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság az alakuló közgyűlésen elváradott alapszabályok szerint **2,000,000** korona teljesen befizetett alaptőkével, egyelőre **30** évi időtartamra alakult meg. E **2,000,000** korona részvénytőke felosztatik **80,000** darab **25** korona névértékű részvényre.

Az osztalek felosztása, valamint a társaság nyilvános támaszkodásai minden négy hónapban történnék, és az eredmény az összes magyar, osztrák és nemzetiorsági nagy lapokban fog közzététetni.

Az igazgatóság:

Hg. Bathányi-Strattmann Ödön, Boer Bela, Gr. Festetics Geza
elnök, Aludbánya polgármestere.
Gr. Berchtold Miklós, Hammond Eduard P. T., Langermann James W. S.
az osztrakamerikai Egyesült Államok, San Franszskóban
volt tőkésurója.

A felügyelőbizottság:

Kálnoki Henrik, Hoitsy Jenő, Grätzly Janos.
elnök.

Aláírási felhívás.

E prospectus alapján alulírott módon az évi november 19-én **2,000,000** korona teljesen befizetett részvénytőkével megalakult és a budapesti kereskedelmi és váltótorvényszeknel bejegyzett

„FORTUNA“ Aranybánya-Részv.-Társ.

40,000 db-**25** korona névértékű részvényre vonatkozó aláírási felhívást megad-
tanak ki.

A „FORTUNA“ Aranybánya-Részvény-Társaság **2,000,000** korona alaptőkével egyelőre **30** évi időtartamra alakult meg. E **2,000,000** korona részvénytőke felosztatik **80,000** darab **25** korona névértékű részvényre.

A részvényeket **25** koronával — **12** ft **50** kr. becsátuk a közönség rendelkezésére, hogy így a kevesle vagyonos körönség is részt vehessen ezen nyereségteljes vállalatban.

A Szent-Endre bányából származó aranytartalmú kővek példányai a „FORTUNA“ Aranybánya-Részvény-Társaság irodájában Budapest, V., Furdó-utca 4. sz. hivatalos órak alatt d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig megtekinthetők.

A részvénytársaság **80,000** darab részvényből részben az igazgatóság, részben pedig az alulírottak által képviselt syndikátus **40,000** db-ot egyelőre maguknak tartanak meg.

Az aláírók a „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság részvényeire folyó évi

december hó 12-től bezárólag december hó 20-ikáig

tartanak. Aláírási bejelentéseket és beérteséseket elfogad a „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság Budapest, V., Furdó-utca 4.

Az aláírásnál minden egyes aláírt **25** korona — **12** ft **50** kr. névértékű részvényre **12** korona — **6** ft fizetendő le. A többi **6** ft **50** kr. egy hónappal később, vagyis **1897** január 15-ikéig teljesítendő. Az aláírók jogosítva vannak azonban az egész részvényösszeget is azonnal lefizetni, mely esetben a végleges részvények is megjelenésük után azonnal kiszolgáltathatnak.

Magától értetődik, hogy az alulírottak által képviselt syndikátus feuttartja magának azt a jogot, hogy az aláírókat a jegyzések mérve szerint leszállítsa. A jegyzésekre esetleg jutó részvények mennyiségét lehetőleg gyorsan fogja az aláírókkal közölni.

Budapest, 1896. december hónapján.

A „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság syndikátusa.

1896. december

A „FORTUNA“

Aranybánya-Részvény-Társaság

reszvényeladási syndikátusának

Budapestben,

V., Furdó-utca 4.

Alulírott a mellékelt prospectus és aláírási felhívás értelmében a „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság részvényeiből ércnel drb, azaz drb **25** korona névértékű részvényt veszek **25** korona névérték után **12** koronát, összesen koronát a további részvényenkint **13** koronát, azaz koronát, pedig legkésőbb **1897** január 15-éig a „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság hivatalos helyiségeben (Budapest, V., Furdó-utca 4. sz.) készpénzben lefizetni.

Aláíras:

Czim:

Ez a levél kellőleg kitöltve és aláírva „Fortuna“ Aranybánya-Részvény-Társaság címére (Budapest, V., Furdó-utca 4. sz.) beküldendő.